

Kontaktspårning vid händelse med en försändelse innehållande misstänkt farligt ämne ("pulverbrev") inom Region Kalmar län

Syfte och ansvar

Syftet med riktlinjen är att beskriva hur en händelse med en försändelse innehållande misstänkt farligt ämne ska hanteras inom Region Kalmar län. Smittskyddsläkarens riktlinje är ett övergripande dokument och varje verksamhet inom Region Kalmar ansvarar för att ha en egen lokal rutin för att hantera postförsändelser. Dessutom behöver vissa av regionens verksamheter ha en rutin för omhändertagande av exponerade personer.

Berörd verksamhet

Samtliga verksamheter inom Region Kalmar län.

Bedömning av eventuellt hotbrev/försändelse

Svenska myndigheter eller andra verksamheter överlåter till polisen att göra riskbedömning om hotet ska tas på allvar och prov ska tas på misstänkt försändelse. Aktörer som utsätts för hot bör förbereda sin personal och eventuellt ha eget rum med egen ventilation för postrutiner.

Rollfördelning inom Krissamverkan Kalmar län

Flera aktörer kommer att involveras i händelsen och Krissamverkan Kalmar län har tagit fram en gemensam inriktning för hur hanteringen av farliga försändelser ska samordnas i länet. Det är en brottslig handling att skicka en försändelse med farligt ämne. Polis gör bedömningen om ett allvarligt hot föreligger eller inte (något mellanläge finns inte). Polisen tar beslut om eventuella skyddsåtgärder, leder samordningen mellan berörda aktörer och ansvarar för att provtagning av försändelsen genomförs. Räddningstjänsten stöttar polisen och genomför livräddande sanering. Länsstyrelsen initierar och leder samverkan inom Krissamverkan Kalmar län eller utvalda aktörer vid behov. Smittskyddsläkaren involveras när det finns misstanke om att det farliga ämnet är smittsamt, till exempel antraxsporer. Utsatt aktör larmar 112, bistår polisen med avspärningar och ut- eller inrymning, genomför sanering av utrustning, materiel och lokaler och bistår smittskyddsläkaren och polisen i smittspårningsarbetet.

Instruktion vid misstänkt försändelse till Region Kalmar län

Första åtgärderna vid misstänkt försändelse

- Kontakta SOS alarm 112
- Kontakta därefter regionens tjänsteman i beredskap (TiB) på 010-358 37 25
- Öppna inte brevet, invänta polis och räddningstjänst

Om brevet öppnats och visar sig innehålla misstänkt farligt ämne (gäller de som exponerats i samma rum)

- Täck om möjligt brevet/ämnet med ett papper eller dylikt.
- Ta av kläder som kommit i kontakt med ämnet och lägg i en hög på golvet i aktuellt utrymme.
- Lämna rummet omgående och gå till närmaste toalett eller duschrum. Tvätta händer, ansikte, underarmar och andra exponerade kroppsdelar med tvål och vatten. Duscha om möjligt. Stanna om möjligt på toalett eller i duschrum tills polisen ger andra direktiv.
- Spärra av rummet tills besked om negativt provsvar säkrats.
- Utrym om möjligt rummen utmed vägen till toalett eller duschrum och stäng eventuellt dörrar tills negativt provsvar säkrats.
- Meddela närmaste chef eller säkerhetsansvarig så att inga fler går in i rummet.
- Meddela närmaste chef eller säkerhetsansvarig att ventilationen ska stängas av.
- Om toalett eller duschrum saknas, invänta polisen i ett annat närliggande rum (eller balkong, alternativt utomhus om vädret tillåter).
- Följ instruktioner från polis/räddningstjänst (exponerad personal bör kunna åka hem efter sanering).

Personsanering

- Om det föreligger ett allvarligt hot enligt polisens bedömning och misstanke om biologisk smitta inte har kunnat avskrivas ska exponerade personer saneras så snart som möjligt. Beslut fattas av smittskyddsläkare i samråd med räddningstjänst.
- Om exponerad person redan duschat med tvål och vatten behövs som regel ingen ytterligare sanering.
- Sjukvården ansvarar för den fullständiga personsaneringen efter det att räddningstjänsten genomfört livräddande personsanering.
- Fullständig personsanering utförs av sjukvårdspersonal på den närmsta av länets tre fasta saneringsenheter som är belägna på de tre sjukhusen (Kalmar, Oskarshamn och Västervik).
- Personlig skyddsutrustning (skyddsdräkt 08 inklusive andningsskydd) finns inom ambulansorganisationen och på akutmottagningarna.
- Exponerade personer ska ha genomgått personsanering innan fortsatt vårdomhändertagande på sjukhus.

Sanering av utrustning, materiel och lokaler

- Aktuell enhet kontaktar OCAB för sanering.

Rollfördelning inom Region Kalmar län

Ambulanssjukvården

- Upprättar prehospital sjukvårdsledning enligt rutin PS-koncept och samverkar med övriga aktörer på skadeplats.
- Sjukvårdsledare ambulans begär extra resurser vid behov och förmedlar brytpunkt.
- Sjukvårdsledaren avgör vilken skyddsutrustning som krävs i samråd med TiB och räddningsledaren.
- Sjukvårdsledare ambulans begär fördelningsnyckel från TiB.
- **Sjukvårdsledaren dokumenterar personer (civila inklusive egen personal) som varit inom 10 meter från den misstänka försändelsen (se bilaga 1). Övriga aktörer (till exempel blåljus) ansvarar för att registrera egen personal som vistats/vistats inom 10 meter från försändelsen (se bilaga 1).** Dessa listor samlas in av ambulans (sjukvårdsledare) för vidare förmedling till infektionskliniken enligt smittskyddsläkarens instruktion.
- Sjukvårdsledaren meddelar mottagande enhet första preliminära tid för avtransport av patient.

Tjänsteman i beredskap (TiB)

- Larmar smittskyddsläkaren och berörd akutmottagning.
- Beslutar om särskild eller extraordinär händelse och eventuell höjning av beredskapsläge samt utser talesperson/er i samråd med smittskyddsläkaren.
- Aktiverar särskild sjukvårdsledning vid behov.
- Informerar ambulanschef i beredskap (ACIB) och berörd akutmottagning.
- Kommunikerar med polisens regionsledningscentral (RLC), sjukvårdsledare i skadeområdet och smittskyddsläkare och samverkar med SOS Alarm.
- Blir samverkansperson mot Krissamverkan Kalmar län vid behov.

Smittskyddsläkaren i Kalmar län

- Beslutar om särskild eller extraordinär händelse och eventuell höjning av beredskapsläge samt utser talesperson/er i samråd med regionens TiB.
- Ingår som expert i regional särskild sjukvårdsledning vid en särskild eller extraordinär händelse.
- Ger polis, ambulans och räddningsledare råd och instruktioner om smittämnet, personsanering, smittspårning och postexpositionspylax.
- Beslutar om sanering av exponerade personer i samråd med räddningstjänsten och sjukvårdsledare i ambulans.

- Etablerar kontakt med infektionsbakjour (och vid behov även barnkliniken bakjour) vid mycket stark misstanke och vid positivt antraxsvar.
- Genomför smittspårning tillsammans med polis och ambulans.
- Larmar Folkhälsomyndighetens tjänsteman i beredskap.

Smittskyddsläkarens åtaganden vid positivt provsvar för antrax

- I samverkan med regionens TiB informeras räddningstjänst, berörd verksamhetschef eller motsvarande, exponerade personer, infektionsbakjour, ambulanspersonal, regionens presschef eller pressjour (kvällar och helger) och eventuellt andra aktörer.
- Beslutar om postexpositionsprofylax (ska ges till exponerade personer inom 24 timmar efter exponering).
- Förmedlar lista över exponerade personer till infektionsbakjouren.
- Kontakter kommunens miljö- och hälsoskyddsförvaltning via räddningschef i beredskap (RCB) som kan fatta beslut om sanering av lokaler. Om negativt provsvar städas rummet enligt fastighetsägarens gängse rutiner.

Akutmottagning

- Utför fullständig personsanering.

Infektionskliniken

- Infektionsbakjour kontaktas av smittskyddsläkaren vid mycket stark misstanke och vid positivt provsvar.
- Tillser att exponerade personer får antibiotikaprofylax inom 24 timmar efter exposition. Smittskyddsläkaren beslutar om postexpositionsprofylax och förmedlar lista på exponerade individer till infektionsbakjour. Rekommenderad profylax till vuxna är för närvarande ciprofloxacin 500 mg x 2 i 60 dagar (alternativt doxycyklin 100 mg x 2 eller amoxicillin 500 mg x 3 om stammen är känslig).
- Personsanering av exponerade ska vara utförd innan fortsatt vårdomhändertagande på sjukhus. Om vårdbehov föreligger och personen inte är personsanerad sker omhändertagande i första hand på slussrum på infektionsklinik alternativt på slussrum på annan vårdenhet. Personalen använder skyddsutrustning (visir, andningsskydd FFP3, plastförkläde med lång ärm och handskar).

Ändringshistorik

Datum	Ändring	Utförd av
2026-03-03	Förytliganden i bilaga 1	LLS, MA
2024-05-21	Upprättande av dokument – Smittskydd, Regionstab - hållbarhet och säkerhet, Ambulanssjukvården, i samverkan.	LLS, IG, HB, MA, AN

Bilaga 1

Kontaktpårning av personer som är exponerade vid en pulverbrevshändelse

- Medicinsk behandling (postexpositionsprofylax) kan bli aktuell till exponerade.
- Smittskyddsläkaren beslutar om postexpositionsprofylax och behandlingen utförs av infektionskliniken.
- Alla personer (inklusive räddningspersonal) som har varit i direkt kontakt med eller vistats inom 10 meter från försändelsen ska registreras.
 - Varje organisation (polis, räddningstjänst, ambulans osv) ansvarar för att registrera egen personal som varit inom 10 meter från den misstänka försändelsen.
 - Sjukvårdsledare/ambulans dokumenterar övriga personer som vistats inom 10 meter från försändelsen.
 - Individer som vistats längre bort än 10 meter från försändelsen behöver inte registreras.
 - Ange vem upprättat listan och som kan svara på eventuella frågor. Varje aktör ombesörjer sedan att dessa listor samlas in till infektionskliniken enligt smittskyddsläkarens instruktion.

Kontaktspårning av personer som kan vara exponerade:

Nr	Namn	Personnummer	Telefonnummer	Exponering ja/nej	Tidpunkt för exponering (klockslag)	Given PEP (ifylles av infektionsläkare)	Kommentar

Ansvarig för denna lista

1.0/2023-03-30

Namn: _____ Enhet: _____ Mobilnummer: _____

Nr	Namn	Personnummer	Telefonnummer	Exponering ja/nej	Tidpunkt för exponering (klockslag)	Given PEP (ifylles av infektionsläkare)	Kommentar

Ansvarig för denna lista

1.0/2023-03-30

Namn: _____ Enhet: _____ Mobilnummer: _____